

maden ruhsat alanlarıyla çakışan res yatırımlarına bir bakış; bursa-orhaneli güney-1 res projesi

RES yatırımları doğru yere yapıldığında, ülke ekonomisine değer kattığında faydalı olabilir. RES'ler de, maden sahaları da aynı oranda iç ve dış ekonomiyi desteklerken bunları birbirleriyle karşı karşıya getirmek başarısız bir enerji politikasından başka bir şey değildir. Yanlış bir ekonomi politikası, bir nükleer tesis kadar insanlığa zarar verebilir.

Uzunca bir zamandır kamu yatırımları ile çakışan maden ruhsat bölgeleriyle ilgili olarak bir takım ciddi sorunlar yaşanmaktadır. İşletilebilir, ekonomik değeri yüksek maden sahaları üzerine kurulmak istenen bu RES ve HES projeleri/yatırımları ciddi anlamda ülke ekonomisine zarar verecek boyutlara ulaşmıştır. Alternatif enerji türü olan RES'i destekleyen, maden yatırımcısı bir kesimi ciddi anlamda zor durumda bırakmıştır. Alternatif sahalarda uygulanabilecek bu enerji üretim yöntemi, rezervi yüksek, ihraç oranı fazla maden alanına kurulmak istenmektedir.

3213. Maden Kanunu'nun aşağıda belirtilen ek fıkraları gereğince çakışan yatırımlar karşısında uygulanacak yöntem belirlenmiştir.

(Değişik fıkra: 10/06/2010-5995 S.K./3.mad.) Madencilik faaliyetleri ile Devlet ve il yolları, otoyollar, demir yolları, havaalanı, liman, baraj, enerji tesisleri, petrol, doğalgaz, jeotermal boru hatları, su isale hatları gibi kamu yararı niteliği taşıyan yatırımların birbirlerini engellemesi, maden işletme faaliyetinin yapılamaz hale gelmesi, yatırım için başka alternatif alanların bulunamaması durumunda, madencilik faaliyeti ve yatırım ile ilgili karar, Kurul tarafından verilir.

(Ek fıkra: 10/06/2010-5995 S.K./3.mad.) Herhangi bir yatırım yapılmamış I. Grup madenler, micir, kaba inşaat, baraj, gölet, liman, yol gibi yapılarda kullanılan her türlü yapı hammaddeleri için verilen ruhsatlar ile görünür rezervi belirlenmemiş diğer grup maden

ruhsat sahaları ile çakışan aynı yerdeki diğer yatırımlara Genel Müdürlükçe izin verilir. Ruhsatlı sahalarda görünür rezervi belirlemek üzere yapılan sondaj, kuyu, galeri, desandre gibi işler için yapılan yatırımların ve maden varlığının belgelenmesi durumunda tespit edilen görünür rezerv alanı dışındaki alanlar için, diğer yatırımların madencilik faaliyetlerini engellemeyeceğine Genel Müdürlükçe karar verilmesi halinde diğer yatırım için izin verilir. Bu alanlarda ruhsat sahibi tarafından yapılmış yatırımı etkileyen bir husus var ise bu alanla ilgili karar Kurul tarafından verilir. İşletme ruhsat alanı içerisinde ancak işletme izni veya görünür rezerv alanı dışındaki bir alanda diğer yatırımlara Genel Müdürlükçe izin verilebilir. Yatırımın işletme izni veya görünür rezerv alanı ile çakışması durumunda, Kurul tarafından karar verilir. Arama ruhsatı döneminde hiçbir yatırım yapılmamış ise diğer yatırımlara engel teşkil etmez.

Ayrıca, 5177 Sayılı Kanunla Değişiklik 3213 Sayılı Maden Kanunu'na göre; "...madencilik faaliyeti ve yatırımla ilgili karar, Başbakanlık Müsteşarı başkanlığında oluşturulacak bir kurul tarafından verilir.

Kurulun teşkili, çalışma usulü, karar alma şekli ve diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kamu yatırımları nedeniyle kurul kararı ile faaliyeti kısıtlanan maden işletmecisinin yatırım giderleri lehine karar verilen tarafça tazmin edilir."

Tam bu noktada sürecin siyasi bir ranta dönüşmesini önlemek bağlamında ciddi etüt çalışmaları, bilirkişi kontrolleri ve MİGEM kararları göz önünde bulundurulurularak, kurula gerek kalmadan adil bir çözüm yoluna gidilmelidir.

İşletme ruhsat alanlarının işletme izni veya görünür rezerv alanı dışındaki kısımlarındaki yerler için MİGEM tarafından kamusal yatırım izni verilebilir. Buna karşılık, kamusal yatırımın işletme izni veya görünür rezerv alanı ile çakışması durumunda, karar verme yetkisi kurula aittir.

Ayrıca;

- herhangi bir yatırım yapılmamış 1. Grup maden ruhsatları,
- mıcır, kaba inşaat, baraj, gölet, liman, yol gibi yapılarda kullanılan her türlü yapı hammaddeleri için verilen ruhsatlar,
- görünür rezervi belirlenmemiş diğer grup maden ruhsatları,

ile çakışan aynı yerdeki diğer yatırımlara MİGEM tarafından izin verilmektedir.

Yabancı türbin sektörünü desteklemek amacıyla KDV muafiyeti sağlanmasını isteyen TÜREB, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'yla birlikte giriştikleri proje kapsamında türbin maliyetini yabancı sermayeye, ihaleyi yerli sermayeye vermeye çalışmaktadır. Bu arada olan ekonomik değeri yüksek maden ruhsat alanlarına olmaktadır. RES projelerinin ilk yatırım maliyeti yüksek olduğundan ciddi bir rant ortamı yaratacaktır.

Bursa ili, Nilüfer ve Orhaneli ilçeleri, Döttepe, Doğanca barajı, Kayapa, Sincansarnıç, Süleymanbey mevkilerinde Güneyres Elektrik Ür. San. ve Tic. A.Ş. tarafından Güney-1 RES projesi, bu maden ruhsat sahası ihlaline sadece bir örnek teşkil etmektedir. Ruhsat sahipleriyle yapılan görüşmeler sonucu, ruhsat sahibi maden-mermerciler, yatırım için alternatif alanların bulunmasının gerekliliğini bildirmiş, Gemlik Lima-

nından 2010 yılında ihraç edilen ve yaklaşık olarak GÜNEY-1 RES projesinin kurulması planlanan maden sahalarının yalnız %65'inden elde edilen 371 milyon dolar bedelli ihracat tutarı hakkında bilgi vermişlerdir. Ayrıca bölgedeki ruhsat sahibi şirketler tarafından MİGEM' de konu hakkında bilgi verilmiştir.

MİGEM, konuyla ilgili olarak bölge için olumsuz raporu vermiştir. Buna rağmen karar kurula bırakılmıştır. Bölgede, Maden-Mermer Üretici ve Sanayici İşadamları Derneği (MADSIAD) tarafından tutulan tarafsız bir bilirkişi (İTÜ) muhtemel ve görünür rezerv çalışması yapmaktadır.

Karşılıklı olarak ekonomik maliyet değerlendirmesi yapıldığında, maden sahasının görünür ve muhtemel rezervi hakkında bilirkişi raporları göz önüne alındığından, sahada mermer işletmeciliğinin mi daha fazla kar getireceği yoksa RES yatırımlarının mı kar getireceğinin tespitine varılmalıdır. Maden ruhsat sahiplerinin bahsedilen ihraç tutarını, RES projesi yakalayabilir mi sorusuna cevap vermek bu noktada çok önemlidir. Durum böyleyken ilk yatırım maliyeti fazla ve yanılma payı yüksek olan RES projelerinin doğru kararlaştırılması, mümkün mertebeye alternatif sahalarının araştırılmasına hız verilmelidir. Bu ülke ekonomisini derinden sarsacak bir karara dönüşmemelidir.

Güney-1 RES projesi ihalesi, yerli ve çok büyük bir holdinge verilmiştir. Bölgedeki bilimsel çalışmalar bitmeden ihalede bu holdingin adı geçmiştir. Bu şirket bölgede yıllardır varlığını sürdüren bu maden ruhsat sahiplerine karşı savaş açmış, çok cüzi ücretler karşılığında sahaları kamulaştırmaya zorlamıştır.

Bahsi geçen Holding, civar köylerde 'suyunuza mermer tozu karıştırıyorlar' şeklinde provokasyonlarla halkı manipüle etmeye çalışmış, fakat yıllardır aynı bölgede bulunan madenci ve köylü dayanışmasını engelleyememişlerdir. Bu girişim başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

RES yatırımları doğru yere yapıldığında, ülke ekonomisine değer kattığında faydalı olabilir. RES' ler de, maden sahaları da aynı oranda iç ve dış ekonomiyi desteklerken bunları birbirleriyle karşı karşıya getirmek başarısız bir enerji politikasından başka bir şey değildir. Yanlış bir ekonomi politikası, bir nükleer tesis kadar insanlığa zarar verebilir.

Bursa'da oynanan oyunları görüyorum!

Güney-1 RES projesini alternatif sahaya istiyorum!